

ØVRE ROMERIKE TINGRETT

Domstoladministrasjonen

7485 Trondheim

Dok 2

JUSTISDEPARTEMENTET	
02 NOV 2007	
SAKSNR.:	200705911
AVD/KONT/BEH:	LOV/EO/MHG
DOK.NR. 79	ARKIVKODE:

Deres referanse

Vår referanse

07-163042ADM-OVRO

Dato

31.10.2007

Uttalelse til høringsnotat om ny offentlighetsforskrift

I departementets høringsnotat punkt "6.1 Iverksetjing og endringar i andre forskrifter" heter det at "Særleg på grunn av at tida kan bli for knapp til å få på plass dei tekniske løysingane for å etablere ein allment tilgjengeleg elektronisk postjournal, er det opna for at enkelte føresegner kan setjast i verk seinare enn dei andre føresegnene i forskrifta. Det vil likevel ikkje dreie seg om noka lang forseinkning."

I departementets høringsnotat punkt "7 Økonomiske og administrative konsekvenser" sies i første avsnitt at "dei forslaga i utkastet som utvidar innsynsretten, ikkje vil ha vesentlege økonomiske og administrative konsekvensar...". I andre avsnitt at "Det vil vidare bli noko meirarbeid i samband med tilrettelegging av journalane som skal leggjast ut på Internett".

Små organ som domstolene får ikke plikt til å gjøre journalene tilgjengelig på Internett fordi det kan bli for "administrativt krevjande" (høringsnotatet side 10).

Det er åpenbart at departementet har oversett hvor stor omlegging det blir for domstolene om uttalen i Ot.prp. nr. 102 (2004-2005) s. 118 blir fulgt opp.

Utgangspunktet er nå ikke-offentlighet i de fleste typer forvaltningssaker i domstolene. Etter forslaget blir utgangspunktet offentlighet. Et slikt skifte av utgangspunkt vil få meget store konsekvenser både for saksbehandlingssystemet Lovisa og for journalføringsarbeidet.

Med offentlighet som utgangspunkt, må enhver anonymisering, sladding eller annen begrensning i offentlighet begrunnes i en taushetsbestemmelse, og det vil som før være domstolloven § 63a. Nå kan vi gradere alt som unntatt offentlighet i utgangspunktet.

Journalmodulen i saksbehandlingssystemet Lovisa er laget for en kollektiv gradering av alle journalposter og dokumenter ut fra sakstype. Hvis utgangspunktet vendes fra ikke-offentlighet til offentlighet, må det utvikles en helt ny funksjonalitet i journalmodulen. Offentlighetsvurderingen kan da ikke lenger skje på sakstypenivå, den må skje på dokumentnivå.

Postadresse
Postboks 115, 2081 Eidsvoll

Sentralbord
63922500

Saksbehandler
Jan Havsås

Bankgiro

Organisasjonsnummer
974706873

Kontoradresse
Eidsvollvegen 154, 2080 Eidsvoll

Telefaks
63965838

Telefon
63 92 25 17

Ekspedisjonstid
0800-1500

Internett/E-post

ovre.romerike.tingrett@domstol.no

Vi får to hovedalternativer. Enten utvikles en postjournal med mye automatikk basert på en sjablongmessig offentlighetsvurdering ut fra dokumenttyper. Eller det utvikles en journal hvor offentlighetsvurderingen foretas manuelt i hver enkelt journalføring. Det første krever en ganske stor investering, det andre krever en mindre investering, men til gjengjeld vil vi få en meget stor økning i arbeidsmengden knyttet til journalføring.

Vi er av den oppfatning at arbeidet med å legge journalene ut på Internett, som i følge departementet vil bli for administrativt krevende, vil være adskillig mindre arbeidsbelastende enn den relativt omfattende løpende offentlighetsvurderingen som offentlighetsprinsippet vil medføre.

Da både inngående og utgående dokumenter i forvaltningssakene i stor grad er skjemaer og faste brevmaler med standardisert innhold, vil man kunne lage en rekke automatiske forhåndsinnstillinger ut fra dokumentkategorier som sparer saksbehandlerne for arbeid. Selv om DA kan gjøre denne investeringen, vil det likevel være en del korrespondanse som må vurderes individuelt, særlig i dødsfallssakene. Saksbehandler vil vel da heller gradere for mye enn for lite, for har man røpet for mye, kan ikke det gjøres ugjort.

Uansett må den offentlige postjournalen kontrolleres, og det kan bli aktuelt å måtte bruke dommerressurser til dette.

De økonomiske og administrative konsekvensene vil ikke stå i forhold til det man oppnår med dette.

Øvre Romerike tingrett har aldri skrevet ut offentlig postjournal av den enkle grunn at ingen har spurt etter den. Domstolene vil heller ikke få plikt å legge postjournalen ut på Internett. Likevel vil vi måtte foreta en samvittighetsfull offentlighetsvurdering i tilfelle noen vil komme til å spørre etter postjournalen.

Dette er ikke riktig bruk av ressursene.

Uansett vil det meste måtte sladdes i postjournalen og de fleste dokumentene vil være unntatt offentlighet fordi de inneholder opplysninger om personlige forhold. Innholdet i taushetspliktbestemmelsene endres ikke og vi kan ikke se at det blir noen reell økning i offentlighet som kan forsvare ressursbruken.

Vi er redd for at et offentlighetsprinsipp mht. postjournal og dokumenter, vil skape feilaktige forventinger hos publikum. Vi tror ikke vil få noen nevneverdig økning i etterspørselen etter postjournalen. Det kan imidlertid bli en økning i forespørsler i konkrete saker som publikum eller pressen av ulike årsaker er kjent med. Det er slik vi får forespørsler om dommer og kjennelser i rettsaker. Forespørslene i forvaltningssakene vil som før måtte behandles etter domstoloven § 63a. I den grad vi vil få flere forespørsler, vil domstolen fremtre som mer lukket når vi stadig må nekte innsyn.

Dødsfallsregistreringer

Med 'dødsfallsregistreringer' menes antakeligvis behandlingen av dødsfallssaker frem til og med avgjørelse om skifteform. Dette må eventuelt presiseres. Hele saksgangen i domstolen fra og med dødsfallsanmeldelsen er hjemlet i skifteloven, og den er en rettspleielov.

Departementet sier i høringsnotatet at uttalelsen i Ot.prp. nr. 102 (2004-2005) s. 118 om unntak for domstolenes forvaltningssaker er fulgt opp, men dødsfallsregistreringene er likevel

ikke tatt med i forslaget til offentlegforskrift § 3. Årsaken til dette er ikke kommentert i notatet og vi går ut fra at dette beror på en inkurie.

I 2006 var det 41 253 dødsfall i Norge iht. ssb.no. Man kan trygt gå ut fra at de aller fleste dødsfallssakene inneholder minst tre journalposter. Vi kan derfor gå ut fra at vi her må foreta en offentlighetsvurdering av kanskje 200 000 journalposter totalt pr. år.

Skjemaer og attester vil regelmessig inneholde opplysninger om personlige forhold, typisk slektskapsforhold og/eller hvem avdøde har vært gift med. Fordringsanmeldelser både etter og uten proklama gir konkrete opplysninger om avdødes gjeld og vil også være unntatt offentlighet. Selv utgående standardbrev kan røpe personlige forhold.

Igjen må vi si at man har svært lite å vinne på å bestemme at offentlighetsloven skal gjelde dødsfallssakene. Det vil gi et feilaktig inntrykk av offentlighet som kan gi altfor store forventninger til innsynsinteresserte og ubegrunnet frykt for parter for offentlig innsyn i det de sender inn av skjemaer og brev.

Salærfastsettelse

Det er foreslått at offentlighetsloven skal gjelde salærfastsettelse til forsvarere. Som anført ovenfor, vil ev. innsynsforespørsler ta utgangspunkt i saker som er kjent på annet vis. Disse vil etter forslaget uansett bli behandlet etter uendrete materielle taushetspliktregler. Det er derfor helt overflødig å bruke ressurser på å endre journalføringen av salæroppgave-skjemaene.

Vi bør heller gå motsatt vei og bestemme at salærfastsettelse til prosessfullmektiger og sakkyndige, som i dag faller inn under offentlighetsloven, ikke skal falle inn under den nye offentlighetsloven.

Andre forvaltningssaker

Forslaget til ny offentlighetsforskrift innebærer at den nye offentlighetsloven i likhet med gjeldende offentlighetslov skal gjelde for domstolenes forvaltningssaker som vigsler, vergeoppnevnelser og testamentsdeponering. Det som er anført ovenfor gjelder også for disse sakstypene. I saksbehandlingssystemet Lovisa er det ikke tatt hensyn til at offentlighetsloven allerede gjelder for disse sakstypene.

Konklusjon

Forslaget til offentlighetsforskrift medfører både behov for investeringer i ny funksjonalitet i saksbehandlingssystemet og en relativt stor økning i arbeidsbelastningen uten at det gir noen nevneverdig reell økning i offentligheten ved domstolene. Vi vil i stedet sterkt anbefale at *alle* forvaltningssakene ved domstolene unntas fra offentlighetslovens virkeområde.

Med hilsen
Øvre Romerike tingrett

Randi Haukebø
sorenskriver

Jan Havsås
rådgiver